

Andligt ljus i världens natt

Eurytmi vid årets slut

AV ANNA HALLSTRÖM

Vi lever på en del av jorden där årstidernas växlingar är tydliga och starka. När hösten övergår i vinter märker vi det i att dagarna blir "kortare", det vill säga det är mörkare under dagen. Vi märker det också i att färgerna från träden skalas av, bladen faller och gråbrunsvarta siluetter blir kvar – vi ser trädens gester. Sedan kan snön falla och ge ett nytt ljus åt världen, men samtidigt blir mörkret längre. Kylan kommer med snön och blir liksom en motpol till ljusglittret.

Detta är naturens skeenden. Vilka är då skeendena i människan?

Vi skulle inte kunna upprätthålla vår mänsklighet om vi bara lät naturen råda. Mörker och kyla måste vi innerligt resa oss emot.

Människor har vetat detta så länge människor har funnits och i riter och religiösa firanden hävdar det mänskliga gentemot kylan och mörkret som finns "där ute". En upplevelse har funnits: I det mörkaste mörkret kan det starkaste ljuset lysa.

Men det tar tid – den mörkaste dagen på året kommer inte med en gång. I december firar vi i den kristna traditionen "advent": Vi väntar på att något skall ske, vi väntar på en "ankomst".

Att vänta innebär en öppen gest, en aktiv utåtriktad gest, en aktiv uppmärksamhet. Man kan gestalta det med att öppna armarna i en riktad vinkel framåt – då är det en eurytmisk gest, åtbörden för ljudet A.

I den kristna traditionen har man velat hänvisa människorna på just kraften i att vänta, till skillnad från att genast få något eller att i förtvivlan räkna med att det aldrig kommer att ske. Man kan säga att vi varje år i adventstid blir påmind om att denna kraft att vänta är en urmänsklig kraft som har att göra med att vi utgår från att det finns något som är värt att vänta på.

I det gamla bondesamhället var detta grunden för kulturen. Man väntade på regn, på sol, på rätt tid att så, att slå, att skörda, att gifta sig. Och när någon dog väntade man tre dagar innan den döda kroppen flyttades från gården och begravdes. Det var en väntandets kultur.

Vår tid är i västvärlden en nu-kultur där allting måste ske och sker nu – i ögonblicket.

Egentligen behövs väl båda delarna i en mänsklig kultur och kanske är adventstiden fortfarande en möjlighet att kultivera detta, även om det ser ut som om hetsen aldrig är större än då. I alla fall ligger det i årstiden att påminna oss om detta – det tar sin tid tills dagarna är så korta och mörka att det starkaste ljuset kan lysa.

Detta det starkaste ljuset – vad är då det?

Bilden av modern med barnet på armen är egentligen en urbild för var och en av oss, kvinna och man. Modern är det i oss som är förutsättningen och som kan vara grogrund för att det innersta lilla "barnet", människans individuella kärna, hennes jag, skall kunna födas. Det inre ljuset kan födas i oss om vi ger det möjligheten, och från att vara ett litet fladdrande ljus i mörkret kan det bli stort som en sol.

Detta blir vi påmind om varje jul, att det sannaste i oss till att börja med är som ett litet barn: naivt, utan fördomar, oprövat – men samtidigt fullt av kraft och ljus, och med möjligheten att växa.

Det vi har väntat på fanns i Jesusbarnet men finns också i oss själva. Och denna insikt som vi varje år blir påmind om vid jultiden kan vara som en stor inandning, ett djupt andetag, en bekräftelse på vårt djupaste mänskliga värde – eurytmiskt kan detta uttryckas med en sammandragande *H*-rörelse.

Att bära andligt ljus in i världens vinternatt,
det är mitt hjärtas varma strävan
för då kan själens ljusa sådd
slå rot i världens grunder
och gudomsord i sinnesdunkel
förklarat tona genom allt.

I sina veckospråk tar Rudolf Steiner upp motivet med människans förhållande till naturen och vad varje årstid speciellt kan påminna henne om. Texten som har att göra med tiden strax före jul, 15-21 december, talar om upplevelsen av mörker i världen över huvud taget – en upplevelse som fått en förstärkning efter attackerna i USA den 11 september – och att människan kan vilja bära det inre, andliga ljuset in i mörkret. Då kan nya frön, nya initiativ gro i människan, initiativ som hänger ihop med den djupa grundläggande verkligheten. Då kan även människan uppleva hur det som finns i världen talar till henne på ett nytt sätt, att allt hon möter har en andlig verklighet på insidan. Det som herdarna upplevde när stjärnorna förvandlades till änglar.

I eurytmin kan allt det jag beskrivit bli rörelsebild och upplevas direkt – utan förklarande ord. Det är *en* möjlighet för eurytmin.

Anna Hallström är eurytmist och lärare vid Rudolf Steinerseminariet i Järna